

ARVOSTELUA

Parvus. Maailman markkinat ja maatalouskriisi. Taloustieteellisiä kuvauksia. Saksankielestä kääntänyt L. J., Pietari, 1898. Kustantanut O. N. Popovu (Valistuskirjaston sarjajulkaisuja, 2. sarja, № 2). 142 sivua. Hinta 40 kop.

Parvusin kirjailijanimeä käyttävän lahjakkaan saksalaisen publisistin teos käsittää sarjan kuvauksia, jotka luonnehtivat nykyajan maailmantalouden eräitä ilmiöitä samalla kun suurin huomio siinä on kiinnitetty Saksaan. Parvus tarkkailee etupäässä maailmanmarkkinoiden kehitystä ja kuvailee ennen kaikkea sitä, minkälaisien vaiheiden kautta tämä kehitys on viime aikana käynyt, sitä mukaa kuin Englannin teollinen hegemonia on heikentynyt. Mitä mielenkiintoisimpia ovat tekijän huomautukset siitä, mitä osaa esittävät vanhat teollisuusmaat nuorempien kapitalististen maiden markkina-alueina: Englanti esimerkiksi nielee yhä enemmän ja enemmän saksalaisia teollisuusvalmisteita, tätä nykyä $\frac{1}{5}$ — $\frac{1}{4}$ Saksan koko viennistä. Kauppa- ja teollisuustilastojen tietoihin perustuen Parvus kuvailee sangen omalaatuista työnjakoa eri kapitalistimaiden välillä, joista toiset tuottavat etupäässä siirtomaamarkkinoita, toiset taas Euroopan markkinoita varten. Luvussa „Kaupungit ja rautatiet” kirjoittaja tekee sangen mielenkiintoisen yrityksen koettaessaan luonnehtia tärkeimpiä „kapitalististen kaupunkien muotoja” ja niiden merkitystä kapitalistisen talouden yleisessä rakenteessa. Muu, enin osa kirjasta (ss. 33—142) on omistettu kysymyksille, jotka koskevat nykyisen kapitalistisen maatalouden ristiriitoja sekä agraarikriisiä. Parvus tekee ensin selkoa teollisen kehityksen vaikutuksesta viljan hintoihin, maakorkoon j.n.e. Sitten hän selostaa maakorkoteoriaa, jonka Marx on kehittänyt „Pääoman” III osassa, ja selittää tämän teorian kannalta kapitalististen agraarikriisien perussyitä. Täydennettyään tämän kysymyksen puhtaasti teoreettista käsittelyä Saksaa koskevilla tie-

doilla, Parvus tulee siihen johtopäätökseen, että „agraarikriisin viimeisenä ja perussyynä on yksinomaan kapitalistisen kehityksen aikaansaama maakoron kohoaminen ja sitä vastaavat maanhinnat”. „Poistakaa nämä hinnat”, sanoo Parvus, „ja Euroopan maatalous kykenee jälleen kilpailemaan Venäjän ja Amerikan maatalouden kanssa”. „Sen (yksityisomistuksen) ainoana keinona agraarikriisiä vastaan, ellei puhuta sattumanvaraisista edullisista kombinaatioista maailman markkinoilla, on: koko kapitalistisen maanomaisuuden myyminen huutokaupalla” (141). Näin siis se johtopäätös, johon Parvus tulee, käy ylipäänsä yhteen Engelsin käsityksen kanssa; „Pääoman” III osassa Engels huomauttaa, että nykyaikainen maatalouskriisi tekee mahdottomiksi entiset eurooppalaisten maanomistajien perimät maakorot.²¹ Kehoitamme hartaasti kaikkia lukijoita, joita mainitut kysymykset kiinnostavat, tutustumaan tähän Parvusin kirjaan. Se on mainio vastalääke niille tavanomaisille, nykyistä maatalouskriisiä koskeville narodnikkilaisille järkeilyille, joita tavataan yhtämittaa narodnikkilehdistössä ja joita vaivaa sangen oleellinen puute: kriisin olemassaoloa tarkastellaan asettamatta sitä yhteyteen maailman kapitalismin yleisen kehityksen kanssa, sitä ei tarkastella määrättyjen yhteiskuntaluokkien katsantokannalta, sitä tarkastellaan vain siksi, jotta voitaisiin vetää siitä porporvarillinen johtopäätös talonpoikaisen pientalouden elinvoimaisuudesta.

Parvusin kirjan käännös voidaan yleensä katsoa tyydyttäväksi, vaikka siinä tavataankin paikoitellen epäonnistuneita ja kankeita sanontoja.

Kirjoitettu helmikuussa 1899

*Julkaistu maaliskuussa 1899
aikakauslehden „Natshalo”²²
3. n:rossa
Allekirjoitus: V. I. Iljin*

*Julkaistaan aikakauslehden
tekstin mukaan*